MAGYARORSZÁG ÜGYÉSZSÉGE

FEJÉR VÁRMEGYEI FŐÜGYÉSZSÉG
8000 Székesfehérvár, Dózsa György út 1.
8003 Székesfehérvár, Pf.: 49.
Telefon: (22) 312-480 | Fax: (22) 379-276
E-mail: fejer.fou@mku.hu

T.Kv.1756/2024/5/II.

MAGYARORSZÁG ÜGYÉSZSÉGE
ELEKTRONIKUSAN ALÁÍRTA:
[redacted]
főügyészhelyettes

[redacted]

ELEKTRONIKUSAN

Tisztelt [redacted]!

Ön 2024. november 18. napján EPAPIR-20241118-173 azonosító számon ügyészi intézkedésre irányuló kérelmet nyújtott be a Fejér Vármegyei Főügyészségre, mivel Gárdony Város Önkormányzatának 2024. október 18. napján történt bejelentése szerint a MOL Magyar Olaj és Gázipari Nyrt. (a továbbiakban: MOL Nyrt.) Dél-dunántúli távvezetékén Gárdony zártkertjében, a Géza fejedelem és a Szőlő út kereszteződésében, a nyilvánosságra került információk szerint 300 m³ gázolaj szivárgott a talajba. Ön az ügyészség eljárását és vizsgálatát kérte az ügyben arra hivatkozással, hogy a környezetvédelem vélt vagy valós károsítása közügy.

A kérelme alapján a főügyészség a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Tűzvédelmi, Iparbiztonsági és Vízügyi Hatósági Főosztályától (a továbbiakban: vízvédelmi hatóság), a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályától (a továbbiakban: környezetvédelmi hatóság), a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályától és a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályától iratok beszerzése iránt intézkedett, amelyek vizsgálata alapján az irányadó jogszabályi rendelkezésekre figyelemmel az alábbiakról tájékoztatom:

1)
A MOL Nyrt. 2024. október 18. napján bejelentést tett a vízvédelmi hatóságnál, a környezetvédelmi hatóságnál, valamint a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóságnál, mely szerint Gárdonyban a Géza fejedelem utca és az Almafa utca kereszteződésében (GPS koordináták: 47.191738, 18.644167) megközelítőleg 10 m³ szénhidrogén elfolyás történt.

A vízvédelmi hatóság 2024. október 18. napján a Gárdony, 9173/1 hrsz-ú ingatlan melletti területen helyszíni szemlét tartott, amelynek során a 30407/574-1/2024. számú jegyzőkönyvben rögzítetten megállapította, hogy szennyeződött a földtani közeg, a kárelhárítást a szennyező megkezdte, a vezeték kiváltás előkészítése, a szennyezett föld elszállítása folyamatban van. A MOL Nyrt. önként vállalta, hogy 2024. október 21-22. napján a környező kutakból vízmintavételezést és vizsgálatot végez a saját költségére.

A MOL Nyrt. 2024. október 29. napján jelezte a vízvédelmi hatóságnak, hogy a szennyezett talaj kitermelését, annak elszállíttatását befejezte. A vízvédelmi hatóság a termékvezeték sérülés kárelhárítása során létrehozott munkagödör visszatemetése előtt, 2024. október 30. napján helyszíni szemlét tartott, valamint 2024. október 31. napján a környezetvédelmi hatóság, a Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és MOL Nyrt. képviselővel egyeztetést folytatott, amelynek eredményeként az érintett hatóságok a szennyezett talaj kitermelésének folytatására, a munkagödör visszatemetéséhez környezetvédelmi szakvélemény benyújtására hívta fel a MOL Nyrt.-t.

A MOL Nyrt. 2024. október 31. napján és november 4. napján további 100 m³ szennyezett talajt termelt ki és szállíttatott el, valamint a vízvédelmi hatóság részére benyújtotta az Agruniver Holding Környezetvédelmi és Kutatásfejlesztési Kft. (a továbbiakban: Agruniver Holding Kft.) szakvéleményét. A szakvélemény szerint a sérülés azonosítását követően a MOL Nyrt. megközelítőleg 38 méter csőszakasz teljes cseréjét, a beépített vezetékszakasz, majd a vezeték feltöltését követően a teljes szakasz nyomáspróbáját elvégezte, a vezetéket ismételten üzembe helyezte. A helyszínről megközelítőleg 1200-1500 m³ szennyezett talaj került kiemelésre és elszállításra. A szakvélemény rögzítette, hogy statikai és biztonságtechnikai okok miatt a munkagödör tovább nem mélyíthető és bővíthető, ezért az azonnali beavatkozással elvégezett kárenyhítési szakaszt le kell zárni, a munkagödröt tiszta földdel kell feltölteni, a kármentesítési eljárást, ennek első lépéseként a terület tényfeltárását, meg kell kezdeni. A munkagödör felületeinek mintázását az Agruniver Holding Kft., akkreditált mintavevő szervezet elvégezte.

A vízvédelmi hatóság 2024. november 5. napján 30407/507-8/2024. számon megkereste a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztályát a munkagödör falának és fenekének föld anyagából vett minták szénhidrogén szennyezettsége (TPH, PAH, BTEX) vizsgálatának elvégzésére.

A vízvédelmi hatóság 2024. november 5. napján 30407/574-9/2024. számon, a helyszíni szemléken tapasztaltakra és a szakvéleményben foglaltakra figyelemmel, a termékvezeték sérülés kárelhárítása során létrehozott munkagödör visszatemetéséhez hozzájárult, egyben felhívta a MOL Nyrt.-t, hogy a kárelhárítás azonnal megtehető folytatásaként a szennyezés gócpontját jelentő sérülés környezetében a szennyezés kiterjedésének, mértékének és a még elvégezhető szennyezés eltávolításának érdekében a kutatófúrásokat mielőbb kezdje meg.

A MOL Nyrt. 2024. november 14. napján arról tájékoztatta a vízvédelmi hatóságot, hogy a káresemény környezetében 2024. november 7. napjától 2024. november 14. napjáig 7 fúrást végeztek, amely fúrások közül 3 mutatott szénhidrogén szennyezést a talajban.

A vízvédelmi hatóság 2024. november 20. napján 30407/574-19/2024. számon felhívta a MOL Nyrt.-t a béléscsövezett fúrólyukakban megjelenő lefölözhető szennyeződés eltávolítására, a kárelhárítás folytatására, további új fúrások létesítésére a lefölözhető szennyezés mielőbbi hatékony eltávolíthatósága érdekében.

A vízvédelmi hatóság által a környezeti káresemény kivizsgálása érdekében elrendelt vízminta vételére a MOHU Budapest Zrt. akkreditált laboratóriuma által 2024. október 21. napján került sor a MOL Nyrt. és Gárdony Város Önkormányzata képviselőinek jelenlétében. Ennek során 12 ponton történt vízminta levétele a káresemény környezetében található zártkerti ingatlanokon található fúrt kutakból, valamint a lakóépületek konyhai csaptelepein keresztül.

A vízminták elemzését a MOL Nyrt. DS Termelés MOL Minőségellenőrzés MOL Környezet-Korrózióvédelem MOL akkreditált laboratóriuma végezte.

2024. október 24. napján újabb 17, 2024. október 28. napján 8, 2024. november 7. napján 19 mintavételre került sor, amelyek ivóvíz vizsgálatát a MOL Nyrt. megkeresése alapján a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának Laboratóriumi Osztálya, míg a szénhidrogén szennyezettségének vizsgálatát az Eurofins Analytical Services Hungary Kft. akkreditált vizsgálólaboratórium végezte el.

A vízvédelmi hatóság Gárdony Város Önkormányzatának polgármesterét 2024. október 30. napján 30407/574-7/2024.ált. számon tájékoztatta arról, hogy a vízminta vizsgálati eredmények szerint több kútban volt kimutatható szénhidrogén szennyezettség.

A Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatala 2024. november 15. napján FE-08/NEO/2338-8/2024. számon arról értesítette Gárdony Város Önkormányzatának polgármesterét, hogy a Veszprém Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályának Laboratóriumi Osztálya által végzett ivóvíz vizsgálatok szerint, a káreseménytől függetlenül, több kútnál mutattak ki határérték feletti nitrát, nitrit és bakteriológiai szennyezettséget, amely miatt a kutak vízminősége nem felel meg az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I. 12.) Korm. rendeletben foglalt előírásoknak.

A vízvédelmi hatóság a helyszíni szemle és az elvégzett mintavételi eredmények alapján 2024. november 14. napján 30407/574/2024.ált. számon kármentesítési eljárás megindítását kezdeményezte a környezetvédelmi hatóságnál.

A környezetvédelmi hatóság 2024. november 15. napján FE/KTF/13935-2/2024. számon hivatalból részletes tényfeltárás elvégzésére kötelező határozat kiadására irányuló eljárást indított a Gárdony 9173/1 hrsz-ú ingatlan környezetében feltárt felszín alatti víz és földtani közeg szennyezés miatt. A környezetvédelmi hatóság a hatósági eljárás megindításával egyidejűleg, szakkérdés vizsgálata érdekében FE/KTF/13935-3/2024. számon a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztályát, FE/KTF/13935-4/2024. számon a Fejér Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztályát, valamint FE/KTF/13935-5/2024. számon a vízvédelmi hatóságot megkereste.

2)

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 1. §-ának (2) bekezdése alapján az ügyészség a közérdek védelme érdekében közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki betartsa a törvényeket. A jogszabályok megsértése esetén – törvényben meghatározott esetekben és módon – fellép a törvényesség érdekében. Ha törvény másként nem rendelkezik, fellépésre akkor köteles, ha a törvénysértés megszüntetésére hivatott szerv az Alaptörvényben, valamint törvényben és más jogszabályban vagy közjogi szervezetszabályozó eszközben meghatározott kötelezettsége ellenére a szükséges intézkedést nem teszi meg, vagy ha a törvénysértésből eredő jogsérelem elhárítása érdekében azonnali ügyészi intézkedésre van szükség.

Az Ütv. 2. § (1) bekezdésének i) pontja értelmében az 1. § szerinti feladatok teljesítése érdekében az ügyészség elősegíti, hogy a hatósági jogkört gyakorló, illetve – a bíróságok és a választottbíróságok kivételével – a jogvitát elbíráló szervek a jogszabályok rendelkezéseit megtartsák.

Az Ütv. 5. §-ának (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az ügyész a tudomására jutott jogsértés vagy jogszabálysértő mulasztás miatt jogszabályban megállapított feltételek fennállása esetén büntető, fegyelmi, szabálysértési, illetve hatósági eljárást, büntetés-végrehajtási ügyekben kártérítési, illetve személyiségi jogsértés miatt járó sérelemdíj megfizetése iránti eljárást is kezdeményez. A kezdeményezés címzettje érdemi döntését köteles az ügyésznek haladéktalanul megküldeni.

Az Ütv. 5. §-ának (2) bekezdése szerint az ügyész elbírálja a hatósági határozat, intézkedés, jogszabálysértő mulasztás ellen hozzá intézett kérelmeket, közérdekű bejelentéseket, jogsértésre utaló jelzéseket (a továbbiakban együtt: kérelem). Amennyiben a hozzá intézett kérelem vizsgálatára nincs hatásköre, gondoskodik annak áttételéről a hatáskörrel rendelkező szervhez.

Az Ütv. 26. §-ának (1) bekezdése alapján az ügyészségnek e törvényben nem szabályozott, az igazságszolgáltatás közreműködőjeként gyakorolt büntetőjogon kívüli közérdekű feladat- és hatásköreiről külön törvények rendelkeznek. Az ügyész ezeket a hatásköreit a törvénysértés kiküszöbölése érdekében elsősorban bírósági peres és nemperes eljárások megindításával (perindítási jog), valamint hatósági eljárások kezdeményezésével és jogorvoslat előterjesztésével gyakorolja (a továbbiakban együtt: fellépés).

Az Ütv. 29. §-ának (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy az ügyész ellenőrzi a közigazgatási hatóságok, valamint – a bíróságok és a választottbíróságok kivételével – a jogvitát elbíráló szervek által hozott egyedi, bíróság által felül nem bírált jogerős, végleges vagy végrehajtható döntések, valamint hatósági intézkedések törvényességét.

A hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján a jogállamiság követelményéből fakadóan az ügyész kizárólag a jogszabályban meghatározott feladat- és hatáskörében járhat el. Az Ön által hivatkozott káresemény kapcsán az ügyész adatokat, iratokat szerzett be arra vonatkozóan, hogy a MOL Nyrt. a szennyezést a vízvédelmi hatóságnak és a környezetvédelmi hatóságnak bejelentette-e, a kárelhárítást megkezdte-e, a vízvédelmi hatóság a földtani közeg és a felszín alatti víz szennyezésére vonatkozó, birtokába került információkat kivizsgálta-e, a vizsgálat eredményére tekintettel kármentesítési eljárás kezdeményezésére sor került-e, a környezetvédelmi hatóság a kármentesítési eljárást megindította-e. Az ügyész törvényességi ellenőrzési jogkörében eljárva vizsgálta az ügyben megtett hatósági intézkedések törvényességét, illetőleg hatósági eljárás kezdeményezésének szükségességét.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Favir.) 19. §-ának (1) bekezdése értelmében a környezethasználó a felszín alatti vízben, illetve földtani közegben okozott szennyezést, illetve károsodást a vízvédelmi hatóságnak köteles bejelenteni, illetve a vizek állapotának azonnali beavatkozást igénylő környezetkárosodása esetén köteles megkezdeni a kárelhárítást a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló kormányrendeletben foglaltaknak megfelelően.

A Favir. 19. §-ának (2) bekezdése értelmében a vízvédelmi hatóság – indokolt esetben a környezetvédelmi hatóság és a vízügyi igazgatóság szakértőként való bevonásával – a földtani közeg, felszín alatti víz terhelésére, minőségének veszélyeztetésére, szennyezésére, károsítására vonatkozó, birtokába került információkat kivizsgálja a hatósági intézkedés igényének megállapítása és a hatósági eljárás megalapozása érdekében.

A Favir. 19. § (9) bekezdése szerint a kivizsgálás alapján a vízvédelmi hatóság dönt azonnali beavatkozást igénylő szennyezés, illetve károsodás esetén a szükséges kárelhárítással összefüggő, külön jogszabályok szerinti intézkedésről [c) pont]; a szükséges intézkedés, eljárás megindításáról, illetve a környezetvédelmi hatóságnál történő kezdeményezéséről, így különösen a 13. §-a szerinti tartalommal történő engedélyezés alá vonásról a vízvédelmi hatóság által saját hatáskörben kiadott határozattal, a kármentesítés bármely szakaszának vagy a szakaszok 21. § (8) bekezdése szerinti elrendelésének kezdeményezéséről, valamint a környezetvédelmi felülvizsgálat kezdeményezéséről vagy arról, hogy a tudomására jutott adatok további intézkedést nem igényelnek [d) pont].

A vízvédelmi hatóság hatáskörébe tartozó kivizsgálás célja a földtani közeg, a felszín alatti víz veszélyeztetése, szennyezése, károsításának észlelése esetén a hatósági intézkedés igényének megállapítása és a hatósági eljárás megalapozása. A vízvédelmi hatóság a kivizsgálás alapján dönt a szükséges intézkedés, kármentesítési eljárás környezetvédelmi hatóságnál történő kezdeményezéséről. A környezetvédelmi hatóság kármentesítési eljárásában a vízvédelmi hatóság szakhatóságként vesz részt. A vízvédelmi hatóság a kárelhárítás során történt felderítő fúrások, vízvizsgálati eredmények alapján megállapította, hogy a káresemény következtében szennyeződött a földtani közeg és a felszín alatti víz, azonban a szennyezés időszaka nem meghatározható, így a szennyezés koncentrációja és kiterjedésének mértéke sem állapítható meg a kárelhárítás során, ezért kármentesítési eljárást kezdeményezett a környezetvédelmi hatóságnál. A kármentesítési eljárás kezdeményezésére tekintettel a környezetvédelmi hatóságnál 2024. november 15. napján hivatalból részletes tényfeltárás elvégzésére kötelező határozat kiadására irányuló eljárás indult. A kármentesítési eljárást (tényfeltárás, beavatkozás, kármentesítési monitoring) a Favir. előírásinak megfelelően a környezetvédelmi hatóság folytatja le, amely várhatóan több évig is eltarthat.

A vízvédelmi hatóság által a szennyezés kivizsgálása érdekében megtett intézkedésekre, a kármentesítési eljárás kezdeményezésére, a környezetvédelmi hatóságnál részletes tényfeltárás elvégzésére kötelező határozat kiadására irányuló hivatalból indult eljárásra figyelemmel megállapítottam, hogy az ügyben ügyészi fellépés nem szükséges.

Tájékoztatom Önt, hogy az állásfoglalásom ellen az Ütv. 5. § (3) bekezdése alapján a kézhezvételtől számított 8 napon belül a Legfőbb Ügyészséghez címzett, de a Fejér Vármegyei Főügyészséghez előterjeszthető – elektronikus úton benyújtott kérelem esetén ezen ügyészséghez címzett – felülvizsgálati kérelemmel élhet.

Székesfehérvár, 2024. december 12.

Tisztelettel:

[redacted]

főügyészhelyettes